

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Poletna naročnina . . . . . L 1.000
Letna naročnina . . . . . L 2.000
Letna inozemstvo . . . . . L 3.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVII. - Štev. 33 (858)

Gorica - četrtek, 12. avgusta 1965 - Trst

Posamezna številka L 50

Čudna enakost in bratstvo DVAJSETA OBLETNICA PRVE ATOMSKE BOMBE

Propaganda Osvobodilne fronte je med vojno stalno obsojala in napadala zapostavljanje slovenskega, hrvaškega in macedonskega naroda v Jugoslaviji in obljubila popolno enakost in bratstvo v novi Jugoslaviji. Te obljube so ji dobile precej podpore med samimi jugoslovanskimi narodi, veliko pa tudi med merodajnimi vodniki Zahoda. Ko so ti primerjali spore v begunski jugoslovanski vladi o narodnostnem vprašanju z rešitvami, ki jih je proglasil AVNOJ (Antifašistično večje narodnega osvobodjenja Jugoslavije), so morali dati prednost zadnjim.

ENAKOST NA PAPIRJU

Ko so oklicali novi oblastniki Jugoslavije za federativno republiko, so dali posameznim republikam celo v ustavi pravico, da izstopijo iz federacije, če se v njej ne počutijo dobro. Jasno je, da je bila ta pravica le na papirju, bila pa je vsaj načelno priznana.

Novi oblastniki so proglasili, da je narodnostno vprašanje v Jugoslaviji rešeno, da uživajo vsi narodi »enakost« in da vlada med njimi »bratstvo«. V javen dokaz tega so zgradili celo cesto »Bratstva in edinstva« najprej od Zagreba do Beograda, nato pa so jo podaljšali še do Ljubljane in Skoplja.

Svobosćine, ki jih je posameznim republikam jamčila prva ustava, Tita in tovarišev niso motile, ker je bila Komunistična partija trdno povezana in je v Jugoslaviji ona predstavljala državno oblast. Iz njenega Centralnega komiteta so bila navodila do zadnje celice v katerikoli republici in so bila tam izvajana. Kljub temu so že pri prvi spremembi zvezne ustave posameznim republikam pravico izstopa iz federacije ukinili.

V zadnjih letih je začelo stopati narodnostno vprašanje vedno bolj in bolj v ospredje, tako da je njegov obstoj moral priznati tudi sam Tito. Proučevalci razmer v Jugoslaviji trdijo, da so odnosi med jugoslovanskimi narodi danes prav tako sovražni, kot so bili v prvi Jugoslaviji.

Med tem ko v prvi Jugoslaviji med Slovenci skoro ni bilo nobenega sovražstva do Srbov in Hrvatov, kot je obstajalo med Hrvati in Srbi, se je sedaj pojavil tudi v Sloveniji precej hud odpor proti »južnim bratom«. Vzrokov za pritožbe je cela vrsta. Največ navajajo med njimi gospodarsko izkoriščanje Slovenije v korist »nerazvitih« republik, obsežno priseljevanje »južnjakov« v Slovenijo in njihovo precej divje vedenje tam, zapostavljanje slovenskega jezika v zvezni javni upravi in v oboroženih silah, zapostavljanje slovenskih kulturnih in javnih ustanov, pa tudi nujnih gospodarskih potreb. Danes se bomo ustavili le ob treh najbolj perečih pritožbah.

SLOVENSKI JEZIK

PASTOREK RDEČEGA REZIMA

Slovenski jezik je sedanjim oblastnikom prav tako trn v peti, kot je bil njihovim prednikom v dobi Aleksandrove in Zivkovičeve diktature.

To je precej jasno pokazala znana debata Pirjevec-Cošič. V zveznih uradih se govori in piše le srbsko-hrvaško, v vojski pa uradno proglasili za službeni jezik srbo-hrvaščino, med tem ko je bil v stari Jugoslaviji službeni jezik vendar le: srbsko-hrvaško-slovenski. Vojak je imel vsaj pisano pravico govoriti v svojem jeziku, čeprav jo dejansko največkrat brez nevarnosti zapostavljenja ni mogel rabiti.

Srbski uradniki in oficirji so zahtevali pred nekaj leti v Ljubljani za svoje otroke posebno srednjo šolo s srbskim učnim jezikom. Da bi v duhu bratstva in enakosti odprli za slovenske otroke posebno srednjo šolo s slovenskim učnim jezikom v Beogradu, ne hodi nikomur na misel. Ze samo misel na to bi nemara smatrali v Beogradu za greh in zapostavljanje slovenskega »lokalizma«.

ZAPOSTAVLJANJE NA GOSPODARSKEM PODROČJU

Poseben primer zapostavljanja je ljubljansko letališče pri Brniku. To letališče so začeli najprej graditi okoli leta 1953 iz zveznih sredstev. Delo je obtičalo in Ljubljana je bila dejansko brez primerne letališča. Končno so se Slovenci odločili, da bodo sami letališče zgradili in tudi na ta način omogočili Ljubljani in Sloveniji boljšo zvezo s svetom. Vložili so v to gradnjo težke milijone, pa lani letališče z velikimi žrtvami tudi dokončali. Sedaj je sposobno za pristajanje in vzlete večine vseh modernih potniških jet letal.

Toda, kaj pomaga letališče, če pa noče zvezna letalska potniška družba JAT niti vedeti zanj. Njena letala, ki edina vzdržujejo redno zvezo doma in s tujino, se ljubljanskega letališča ogibljejo kot kuge, čeprav je za ta del Evrope najmoderneje urejeno in oskrbovano. JAT-ovo letalo pristane na letališču v Brniku le enkrat na teden na progi London-Pariz-Beograd in obratno, toda še to v nedeljo, ko svet poslovno najmanj potuje.

Iz Združenih držav odhajajo na obiske v Jugoslavijo iz leta v leto večje skupine in več. V njih je po izjavah poznavalcev razmer vsaj 75% Slovencev, če ne celo več. V skupini, ki leti iz Amerike v Jugoslavijo, je od 80 potnikov 65 Slovencev, ki bi radi prileteli naravnost na Brnik. JAT-ovo letalo bi ob upoštevanju njihovih želj na poletu iz Pariza, Zürich ali Frankfurtu v Zagreb brez posebne škode in stroškov pristalo na letališču pri Brniku, nato pa z ostalimi 15 potniki odletelo dalje. To ni mogoče, pravijo pri JAT-u. Letalo mora na zagrebško letališče, slovenski potniki pa naj se od tam peljejo v Ljubljano nazaj z avtobusi. Sedaj so slovenske potnike privili še tako, da so skoraj podvojili ceno za avtobus iz Zagreba v Ljubljano.

V Sloveniji so ustanovili posebno Adria letalsko družbo, ki pa ne more dobiti pravice za uvedbo rednih letalskih prog, ampak sme prevažati potnike in blago le po vsakokratnem dogovoru (chartered flights).

Posebno očiten primer zapostavljanja Slovencev in Slovenije v Jugoslaviji je pristanišče Koper. To je edino slovensko pristanišče. Jugoslavija bi ga morala podpreti že kot tekmeča Trstu, posebno še, ker je reško pristanišče preobteženo, pa zanj v 20 letih, kar je v njeni oblasti, ni storila nič. Slovenija sama gradi pristanišče in sama je začela graditi tudi železniško zvezo pristanišča z zaledjem. Lani so jo začeli graditi, ko pa je prišlo letos do omejitve javnih del, je tudi gradnja železnice na Koper obtičala.

Ko Slovenija ne sme graditi tistega, kar je nujno, niti iz svojih lastnih sredstev, gradijo iz zveznih sredstev moderni pristanišč v Pločah za Bosno in Hercegovino ter v Baru, za kateri trenutno skoro ni potrebe!

Ce je vodnikom sedanje Jugoslavije v resnici kaj do njene ohranitve, je nujno, da pritožbe Slovencev in seveda tudi Hrvatov proučujejo in upoštevajo.

A. D. - Vili

Sveto leto v Kompostelji

Novo sveto leto apostola sv. Jakoba, ki še vedno traja, je deveto v tem stoletju. Okličejo ga vsakokrat, kadar praznik sv. Jakoba pade na nedeljo. Ker je letos praznik sv. Jakoba 25. julija padel na nedeljo, zato imajo v mestu Santiago de Compostella sveto leto, ki se je pričelo 1. januarja. Od tistega dne prihajajo množice na grob apostola Jakoba, ki so ga po tradiciji njegovi učenci prinesli tja. Vsa stoletja se vrše romanja v ta kraj. Tudi slovenski romarji so v prejšnjih stoletjih hodili radi v Komposteljo. Številna slovenska leposlovna dela omenjajo ta romanja, ki so v zadnjih časih žal le še stvar preteklosti.

Po atomskih napadih na Hirošimo in Nakasaki Japonski ni preostajalo drugega kot kapitulacija. 14. avgusta leta 1945 je predsednik Združenih držav, Harry Truman naznanil svetu konec vojne.

NAPIS V HIROŠIMI

»Ura 8,15 dne 6. avgusta 1945. Vreme lepo, nebo brezoblačno. Tri ameriška letala B-29, prihajajoča od severovzhoda v višini približno 9500 metrov so se nenadoma pojavila nad Hirošimo. Eno izmed njih se je strmoglavo spustilo navzdol, odklopilo prvo atomsko bombo in se nato prav tako naglo oddaljilo proti severozahodu. Bomba je padala navzdol in spuščala za seboj rožnati rep svetlobe. Po eni minuti in pol, ko je bila v višini 570 metrov, je eksplozirala s strašno, nikdar slišano detonacijo. Šestdeset metrov širok krog ognja se je spuščal nad mesto s 300 tisoč kalorijami vročine. Eksplozija je izstrelila na zemljo nešteto plamenov modre, rdeče in rjave barve, ki so z radioaktivnostjo pokrili 40 odstotkov mestne površine. Istočasno se je dvignil proti nebu ogromen bel stebel dima v obliki gobe, ki je v 48 sekundah dosegel višino 3000 metrov, po 8 minutah in pol pa je že bil v višini 9000 metrov na mejah stratosfere.

Četrte ure nato je začelo deževati. Gost in lepljiv dež je dve uri deževal na zemljo radioaktivni prah, katerega je bil gobasti oblak poln. Zračni pritisk je spremenil v prah vse stavbe v obsegu dveh kilometrov in pol. Dvajset minut po eksploziji je požar, ki se je vnel na nešteti krajih mesta, upelnil vse, kar je še ostalo.

V tej katastrofi, najhujši, ki je kdaj koli zadela človeštvo, je iz-

gubilo življenje 240 tisoč oseb, nad sto tisoč pa je zadobilo rane, na posledicah katerih so pozneje umrli v strašnih mukah.

Ta napis stoji na pročelju muzeja atomske bombe v Hirošimi, danes popolnoma prenovljeni iz strašnih ruševin. S tem napisom začena nova doba človeštva, doba atomske bombe.

Letos obhaja svet dvajseto obletnico tega strašnega dogodka. Da bi se le svet in zlasti voditelji narodov zamislili v letošnjo žalostno obletnico in sledili besedam Cerkev in njenega poglavarja sv. očeta Pavla VI., ki neprestano roti narode k spravi in miru!

STRAHOTE

ATOMSKEGA RAZDEJANJA

Človek v Evropi si ni mogel predstavljati strašne tragedije, ki je zadela Japonsko v tistem vročem poletju 1945. Vojna je bila pred tremi meseci končana, mesta so vstajala iz ruševin in ljudje so, čeravno z bremenom težkih preizkušenj, ki niso prav nikomur prizanesle, z novim upanjem stopali v življenje. Japonska je bila daleč in njena usoda, usoda fanatičnih nacionalistov, jih ni dosti brigala. Amerika je na tihem pripravljala njihovo uničenje. Drugače bi jih ne zlomila nikoli. Pripravljeni so bili boriti se do zadnjega moža, in prav gotovo bi nadaljna vojna zahtevala vsaj toliko žrtev, kakor atomski bombi na Hirošimo in Nagasaki.

Dne 6. avgusta 1945 so Amerikanci odvrgli prvo atomsko bombo na Hirošimo. Mesto je štel 450 tisoč prebivalcev. Polovica prebivalstva je v trenutku našla smrt, polovica od preživelih pa je umrla v nekaj mesecih ali letih po strašnih mukah na posledicah

radioaktivnosti. A še danes, po dvajsetih letih, žanje atomska bomba svoje žrtve. Iz roda v rod prehajajo posledice atomske radioaktivnosti in letos, ob 20. obletnici uničenja Hirošime, so številu mrtvih na spominski plošči dodali še 469 imen. V tej strašni katastrofi so bili umrli zavidanja vredni, smrt jih je v hipu spreminila v prah, v sence na tlaku, še danes vidne v roteč opomin človeštvu.

Preživeli so šli skozi preizkušnje nedopovedljivih muk. Nekateri so mesece in mesece dolgo umirali. Njihove rane so vzbujale grozo še tako vajenim zdravnikom in bolničarjem. Nekemu dečku, ki je umrl pet dni po eksploziji, se je snela koža z roke z nohti vred in ta »človeška ročavica« se še danes hrani v atomskem muzeju v Hirošimi. Prav tako so vidne ženske lasulje s kožo vred, »tetovirana« ženska telesa, to je s kožo tako spojene obleke, da so kožo spremenile v rožnate vzorce, prav kakor so jih ženske nosile v hipu eksplozije. Rane na ljudeh so bile strašne, gorostasne, nikdar vidne. Neki katoliški zdravnik, zadet v tej edinstveni katastrofi, je dan na dan zvesto beležil vse faze svojega počasnega umiranja, dokler mu telo ni postalo ena sama zevajoča rana in ni umrl. Njegov dnevnik je dragocena knjiga zdravnikom, ki skušajo lajšati gorje od atomskega izžarevanja prizadetim ljudem.

Tudi živali so bile prizadete enakako kot ljudje. Dneve in dneve po eksploziji je neki konj, ožgan od opeklin, z razmršeno grivo in pretresujočim hrzanjem drvel po praznih ulicah nekdanje Hirošime in iskal svojega gospodarja, ki ga ni bilo več med živimi.

Še rastlinstvo je doživelo svojo atomsko preropenje. Med razvalinami nekdanjih palač in hiš so se razbohotili čudoviti cveti, bujni v rasti in obsegu prav kakor bi hoteli osredotočiti v sebi življenje vseh umrlih rastlin.

Dva dni po Hirošimi, dne 8. avgusta, je ista usoda zadela Nagasaki. Tedaj je japonski narod spoznal, da zanj ni druge rešitve kakor predaja.

14. avgusta leta 1945, osem dni po odmetu prve atomske bombe, je predsednik Truman, Rooseveltov naslednik, naznanil svetu konec vojne z Japonsko.

NIKDAR VEČ HIROŠIMA!

Danes sta obe mesti znova pozidani. Večina prebivalstva je prišla od zunaj in ne pozna strašne dediščine osebnih spominov. A spomini so ostali, ne samo v redkih preživelih, po muzejih, bolnišnicah in vsem japonskem ljudstvu, temveč tudi v zmagovalcih samih. Pilot, ki je spustil prvo atomsko bombo nad Hirošimo, ne vedoč, da nosi v sebi stotisočero smrt, roma sedaj iz ene psihiatrične bolnišnice v drugo z bremenom strašnih očitkov in z grizočo vestjo, ki ga je privedla na rob blaznosti.

Neznani ameriški vojak je zapisal na zid razstavljalne palače v Hirošimi tri usodne besede: »No more Hiroshima« (Nikdar več Hirošima). Vstala je sicer iz razvalin, a to ni več nekdanja Hirošima, to niso več njeni nekdanji prebivalci.

GRČIJA ŠE VEDNO BREZ VLADE

V nadaljnjem naporu, da mladi grški kralj Konstantin reši nevarno vladno krizo, od katere je odvisna verjetno tudi usoda grške kraljevske hiše, je prejel preteklo nedeljo desničarsko usmerjeni poslanec »Zveze centra« Stefanopoulos nalogo, da sestavi novo vlado.

Stefanopoulos je nalogo sicer sprejel, a istočasno izjavil, da bo vlado sestavil le, če se bo zanj izrekla večina poslancev »Zveze centra«. Ti so se v ponedeljek v veliki večini izrekli proti. Le 29 poslancev je bilo za to, da Stefanopoulos sprejme kraljevo ponudbo, 119 pa je odklonilo Stefanopolosovo imenovanje.

Položaj se vedno bolj zapleta, ker v krizo vedno bolj posega cesta. Demonstracije zoper kralja se množijo, slišati je vzklike zoper Severno Ameriko, vedno bolj se postavlja zahteva po referendumu, ki naj odloči, ali naj bo Grčija še kraljevina.

Odstavljeni ministrski predsednik Papandreu vztraja na tem, da ali kralj znova njega poveri za sestavo vlade ali pa razpiše nove volitve. Ne eno ne drugo ne bi bilo kralju v korist. V prvem primeru bo Papandreu slavil svojo največjo zmago, kralj pa doživel politični poraz s še nepredvidenimi posledicami, v drugem primeru pa utegnejo volitve dobiti značaj referendumu zoper kraljevsko hišo in pomesti z monarhijo.

Vsekakor gre Grčija težkim časom nasproti. Levičarske sile se zavedajo, da imajo sedaj najlepšo priliko, da s povzročanjem demonstracij in hujskanjem ljudskih množic odstranijo severnoameriški vpliv iz dežele ter državo privedejo

do takega stanja, da bo prešla iz zahodnega tabora v tabor takozvanih nevtralcov ali celo dalje v čisto levičarske vode.

Zato sedanja grška kriza že ni več samo zadeva grškega naroda, temveč postaja zadeva vseh, ki jim je mar, da komunistični blok ne dobi enega podpornika več.

Nenehni porast cen v Avstriji

Od meseca maja do junija t. l. so porastle potrošniške cene v Avstriji za približno 8 odstotkov, kar se že dolgo vrsto let ni zgodilo. Zato vlada že nekaj tednov med ljudstvom precejšnje razburjenje in nezadovoljstvo. Sicer se pri tem večina zaveda, da je ta ali ona cena, zlasti pri sadju in zelenjavi, narasla zaradi izredno slabega letošnjega vremena v teh mesecih, a na drugi strani so se dvignile cene nekaterim vrstam potrošniškega blaga, za katere ni mogoče najti utemeljenega razloga. Pri tem je treba pripomniti, da je ta porast najmočnejši pri uradno kontroliranih cenah.

Ako si ogledamo nekatere najvažnejše skupine potrošnega blaga, vidimo sledeči nenadni dvig indeksa cen: prehrana 141,2 točk (v maju 127,6 točk); stanovanje 137,1 točk (135,4); razna čistilna sredstva 126,1 (125,6) itd. Cene potrošniškega blaga, ki je pod uradno kontrolo, so narasle od lani za 6 odstotkov. Sem spada moka, mleko, cigarete, električni tok in prometna sredstva.

Papež Pavel VI. o svetosti IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

V zvezi z besedami sv. apostola Petra: **Bodite sveti** v vsem vašem zadržanju, je papež Pavel VI. v kratkih besedah prikazal pomen svetosti in navedel razloge, ki svetujejo, da se sklicujemo nanje.

V širšem smislu lahko imenujemo svete vse krščene, ki so zvesti svojemu krščanskemu poklicu. V ožjem smislu pa je svetost moralna težnja, ki stremi po popolnosti in ki vedno bolj napreduje na poti k soglasnosti z božjo voljo.

Nato je papež prikazal duhovne pogoje današnjega časa, ki priporočajo poziv k svetosti. Danes na žalost prisostvujemo popuščanju pri izpolnjevanju zapovedi, ki jih je Cerkev doslej stavila za posvečevanje in za moralno dostojanstvo svojih sinov. Kritični in celo uporni duh spravlja v dvom do sedaj nedotakljive smerice krščanskega življenja. Govori se o človekovi osvoboditvi, iz človeka napravljajo središče stvarstva, vztrajajo pri naturalističnih kriterijih, človekovi vesti jem-

ljejo luč moralnih predpisov; pačijo pojem greha, nastopajo proti pokorščini in ji oporekajo njeno osnovno poslanstvo v ureditvi cerkvene skupnosti; sprejemajo oblike v mišljenju in razvedrilu, ki delajo iz kristjana ne več močnega in resnega učenca Jezusa Kristusa, marveč služabnika sveta, kateremu je uspelo, namesto da bi človeka privedel h krščanskemu pojmovanju življenja, da ga je uklenil čaru svoje posvetnosti.

Papež je zaključil svoj govor z besedami: Gotovo ne smemo na ta način razumeti besede prilagoditev, ki odgovarja sedanjemu času in h kateri nas vabi koncil. To prilagoditev moramo razumeti tako, da ne jemljemo moralne moči modernemu človeku, marveč da nasprotno povečamo njegove energije in da napravimo njegove obveznosti bolj zavestne in bolj dejavne. Gre za obveznosti, ki jih stavlja človeškemu duhu pristno pojmovanje krščanskega življenja.

Zlatomašniški jubilej v Oblici v Beneški Sloveniji

Od 16. stoletja pričajo krstne knjige v Oblici, da tam živijo kristjani, a šele 25. julija 1965 je bil tam prvi zlatomašniški jubilej, ki ga je obhajal obliški župnik g. Janez Zupančič.

Obliški farani in njegovi duhovni sbratje so se pripravili za to izredno slovesnost z vso vnemo tako v cerkvi kakor izven cerkve. Njegov brat p. Anton, jezuit iz Beograda, je imel tridnevno kot pripravo na ta jubilej. Vse svetišče je žarelo v cvetju in bilo okrašeno z zastavami. V znak priznanja za velike zasluge za faro so verniki kupili svojemu župniku dragocen zlatomašni plašč, v katerem je nato g. jubilar bral svojo zlato mašo; poleg tega so mu izročili lepo umetniško diplomu, s katero so mu dali priznanje za zgraditev novega zvonika, ki je kras Slovenske Benečije ter za popravilo cerkve in župnišča, kar je vse bila razrušila strašna strela, ki je dne 15. novembra 1959 udarila v Oblico. Gospod župan pa mu je izročil v imenu občinskega odbora za njegove zasluge zlato kolajno.

Ogromna množica ljudstva od blizu in daleč, zlasti iz župnij, kjer je bil deloval, se je skupaj z zlatomašnikom zahvalila Bogu za to veliko milost. G. zlatomašnik pa se je vsem navzočim in ostalim dobrotnikom pristočno zahvalil za vso izkazano duhovno in materialno podporo. Ob tej priložnosti je tudi izrekel globoko priznanje in hvaležnost cerkveni in svetni oblasti, ki ga je podpirala pri njegovem delu, prav posebno pa se je zahvalil videmskemu nadškofu msgr. Zaffonatu, ki ga je izdatno podprl zlasti v času strašne katastrofe, ko sta bila cerkev in zvonik na tleh.

Problem svetopisemskih filmov

Ze dolga leta je problem morale v filmu ena glavnih točk pozornosti v katoliških krogih. Na vse načine se katoliški vzgojitelji in psihologi borijo proti nevarnosti, ki jo prinaša nemoralen kino. Stalno opozarjajo predvsem starše na negativen vpliv, ki ga zlasti na mladino izvaja nemoralen film. In teh filmov je danes veliko! Italijanska kinematografija ima to žalostno prvenstvo.

Da bi vsaj malo ublažila to nevarnost, je družba San Paolo Film že pred časom začela izdelovati svoje filme. Njen namen je sedaj ta, da bi prenesla na platno celotno sv. pismo, — ne z enim superkolosom kot De Laurentis — temveč s številnimi filmi.

Po delih, ki jih je do sedaj izdelala, je treba reči, da sledi hollywoodskemu zgledu: velike množice, mogočne bitke, razni filmski trikji itd. Zadovoljijo oči, ne pa srca in razuma. Iz svetopisemske zgodbe povzamejo predvsem zunanji videz: nikoli ne prodrejo do njene globine.

Ne zadostuje samo dober namen. Pri izdelavi svetopisemskih filmov morajo sodelovati ljudje, ki to snov temeljito poznajo, ki popolnoma razumejo njegova duha.

»San Paolo Film« je pred kratkim izdelal film »Savel in David«. Tudi to delo ima za podlago dober namen, a ustavi se pri tem: film je namreč precej povprečen. V Rimu so ga predvajali v nekem privatnem kinu in gledalci so ga sprejeli precej hladno.

Se več: film ni niti primeren za vse. Tudi ta film je v barvah in v njem so množični prizori, nasilna dejanja, krvave bitke. V celoti pa je film oblikovno precej slabši od drugih zgodovinskih in svetopisemskih kolosov. Zlasti mislimo tu na uspele filme kot so bili »Ben Hur«, »Spartacus« in »Barabas«.

Staro zavezo lahko razumemo na dva načina: iz nje vzamemo samo zunanja dejanja in osebe kot pri navadnem romanu. To je pot, ki jo sprejmejo vsi avtorji svetopisemskih filmov: torej predvsem zunanji videz, ki naj napravi na gledalca mogočen vtis.

Ali se pa v snov poglobimo in poiščemo pomen, ki se skriva za besedami in dejanji. Ta zgodba je temeljito psihološka kljub temu, da je polna dejanja. Če hoče svetopisemski film biti verski, ne sme prezreti psihološke narave celotne zgodbe, ne sme se omejiti le na to, da nudi samo nasilne prizore.

Kot vidimo torej, je svetopisemski film še daleč od tega, da bi bil tudi verski. Pot od tega je še dolga. Za enkrat ostaja le dober namen, toda očitno ne zadostuje.

Mira

Slovenski romarji v Palestini

V soboto 21. avgusta bo odpotovalo iz rimskega letališča štiriinšestdeset slovenskih romarjev, ki bodo v Palestini obiskali glavne kraje, kjer je Odrašenik Jezus Kristus živel in deloval. Večina romarjev je iz Trsta, nekaj tudi iz Gorice. Med njimi je 11 duhovnikov.

Palestina je razdeljena na dve državi: Jordan in Izrael; to prinaša marsikatero težavo pri obisku svetih krajev. Ze potno dovoljenje mora biti zato dvojno.

Romarji bodo najprej obiskali svete kraje, ki so v Jordaniji. Zato bodo z leta-

lom pristali na jordanskem letališču v Amanu (kakor sveti oče pri svojem obisku svetih krajev). Stanovali bodo v Jeruzalemu in od tu si bodo ogledali spominke kraje v Jeruzalemu (cerkev božjega groba, Oljsko goro in Betlehem). V petek 27. avgusta bodo romarji prešli iz Jordanije v Izrael in se nastanili v Nazaretu. Iz Nazareta bodo obiskali kraje, ki so povezani z Jezusovo mladostjo, zlasti pa z njegovim javnim delovanjem (Genezarsko jezero).

Slovenski romarji bodo zapustili Palestino 31. avgusta z letalom iz letališča v Tel Avivu.

To romanje vodi g. Stanko Zorko. Skrb za organizacijo imajo pa Pavlinci.

STOPETDESETLETNICA ROJSTVA SV. J. BOSKA

(1815 - 15. AVGUST - 1965)

Sv. Janez Bosko je ena najbolj veličastnih osebnosti v zgodovini Cerkev in v zgodovini mladinske vzgoje. Postavil je temelje sodobne pedagogije, socialnega zavarovanja in strokovnih šol za vajence. Ta »najsodobnejši človek in svetnik«, kot ga imenoval Pij XI., se je rodil 15. avgusta 1815; tako je sam trdil. (V župniški matični knjigi je pomotoma 16. avgust). Zgodaj je odkril, da so z novimi časi stare vzgojne metode nemogoče. Pred šolo je imel mestno mladino. Mesta so se pa začela naglo industrializirati. Se nihče ni do tedaj poskusil kake vzgojne poti z novo mladino. Don Bosko je začel med njo. Začel je zbirati mlade ljudi ter jih organizirati.

Upejal je nov način vzgojnega, društvenega in prosvetnega dela. Njegova je zamisel podpiranja zakasnelih poklicev. V Italiji je položil temelje bolniškim in socialnemu zavarovanju, ustanavljal šole, dijaške domove, oratorije. Do svoje smrti je pomagal nad 4000 škofijskim in redovnim duhovnikom do oltarja.

On je učil mladino, naj ne dela samo zaradi zaslužka, temveč da po delu po-

stanejo tudi koristni člani človeške družbe, popolni ljudje, srečni na tem in o nem svetu, da izpolnijo v življenju poslanstvo, ki jim ga je Bog namenil.

Njegova delavnost ni poznala meja. Papež svetovalec je bil; posrednik med italijansko vlado in sveto stolico, pisatelj številnih knjig, zlasti zgodovine Cerkev in Italije.

150 let je lepa doba; poldrugo stoletje Njegova družba — salezijanci so narasli na 22.500 članov. Televizijski govornik, newyorški škof Fulton Sheen se je izrazil tako: »Salezijanci me spominjajo na pomnožitev kruha in rib. Rast salezijanske družbe je kratkopolno čudež. To je treba pripisovati posebnim pomoči Svetega Duha in priprošnji svetega Janeza Boska...«

V veliki Don Boskovi družini živi danes skoraj 400 slovenskih salezijancev. Člani so duhovniki (oblečeni kot škofijski) in laiki-pomočniki, ki nosijo civilno obleko. Prvi salezijanci so se naselili na Rakovniku pri Ljubljani leta 1901.

RAZNE NOVICE

Anglikanci dali katoličanom cerkev

Z odobritvijo oxofrdskega anglikanskega škofa so anglikanci v Naburyju v Veliki Britaniji dali na razpolago katoličanom tega mesta eno svojih štirih cerkev. Katoličani so bili namreč tam brez cerkve. Podobne pobude so v Angliji sedaj vedno bolj pogoste.

Vabilo na ekumenski razgovor

Avstrijska luteranska Cerkev je povabila katoliško Cerkev te dežele k ekumenski razgovoru. V spomenici, ki jo je poslala kardinalu Königu predlaga, da bi določili posebno pripravljeno komisijo, ki naj bi izvedla vse podrobnosti za bodoči razvoj. O tem povabilu protestantske Cerkev se bo v kratkem razpravljalo na plenarni konferenci avstrijskih škofov.

Zadnja vojna združila kristjane

Westminstrski nadškof kard. Heenan je poudaril v svojem govoru vpliv dogodkov zadnje svetovne vojne na ekumensko gibanje, zlasti v Evropi. Ti dogodki so pomagali v Nemčiji, na Holandskem, v

Belgiji in drugod, da so se kristjani med seboj spoznali in drug drugemu pomagali. Ob koncu vojne so se vsi zavedli nujnosti svojega bratstva. Težko je bilo za žrtve nacistične zasedbe vzdržati razlike verske narave. Vsi so se čutili enako prizadete vse je nujno vodil čut solidarnosti, ki je bil toliko bolj živ zaradi preganjanj in uničenj vojne, ki so zadela vse, brez vsake razlike.

Zenska doktor sv. pisma

Prvič v zgodovini je podelila katoliška univerza v Nimvegenu na Holandskem doktorsko čast iz teologije neki ženski. Holandska, gospodična Schwarz, je prejela doktorski naslov potem ko je uspešno branila na tej univerzi tezo z naslovom: »O prvotnem rokopisu iz Damaska«.

Protestanti poklanjajo sv. pismo katoličanom

V Latinski Ameriki bodo razdelili milijon izvodov svetega pisma nove zaveze. Pobudo so dali protestantski menihi Taize v Franciji. Prevod svetega pisma je izvršil znani španski teolog pater José Maria Gonzales Ruiz iz Barcelone.

V Ženevi razpravljajo o razorožitvi

Dosedanji potek razgovorov v Ženevi kaže, da Sovjetsko zvezo problem razorožitve močno zanima, na drugi strani pa da ni še psihološko pripravljena sprejeti kakih temeljnih odločitev. Zato se še vedno zgublja v raznih prejudicialnih vprašanjih.

Njen delegat Carapkin je namreč kot predpogoj za kakršen koli sporazum o omejitvi števila jedrskih sil zahteval, da se zahodnjaki odločijo načrto o večstranski jedrski sil v okviru NATO-ja. Po njegovem je v sedanjem trenutku najbolj važno vprašanje odprava ameriških vojaških oporišč v tujini ter preprečitev, da Zahodna Nemčija pride do jedrskega orožja, pa četudi v okviru Atlantskega zavezištva.

Ameriški delegat Foester je v odgovoru na Carapkinova izjavljanja dejal, da ZDA zasledujejo tri cilje: omejitev množjenja atomskih držav, omejitev oborožitve z jedrskimi orožjem ter odprava podzemskih poskusov.

To so v glavnem problemi, s katerimi se trenutno ukvarjajo na konferenci v Ženevi zastopniki 17 držav (Francija se je, kot znano, že pred časom umaknila)

v cilju, da bi napravili vsaj skromen korak naprej v smeri materialne razorožitve. Toda za učinkovito popuščanje na petosti v svetu je potrebna predvsem razorožitev duhov ter vzpostavitev mednarodnega bojnega zaupanja, brez katerega ostanejo sporazumi mrtva črka.

OBVESTILA

RAVNATELJSTVO Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prično zrelotest izpitni v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1964-1965 dne 14. septembra ob 8. s pismenim izpitom iz italijanščine.

NA DRŽAVNEM znanstvenem liceju slovenskim učnim jezikom v Trstu, ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1965-1966 vsaki dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda v Strada Guardella št. 13/I neprekinjeno do septembra 1965. Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodni oglasni deski.

Štirinajsto romanje bolnih duhovnikov v Lurd

V preteklih dneh se je zaključilo 14. romanje italijanskih bolnih duhovnikov v Lurd. Udeležilo se ga je 250 bolnih duhovnikov, ki jih je spremljalo 150 duhovnikov in tri sto drugih romarjev. Prvega avgusta je bila slovesna sveta maša v podzemeljski baziliki svetega Pija X. Skupno jo je opravilo 11 bolnih duhovnikov na vozičkih, 24 zdravih duhovnikov in kardinal Ferretto. Druga podobna sveta maša je bila 3. avgusta, ki jo je sodaroval lurski škof Theas, ki letos praznuje 25-letnico škofovskega posvečenja. Med romanjem so duhovniki tudi opravili skupne duhovne vaje.

Kolumbijski škofje o sodobnih problemih v družbi

Kolumbijski škofje so opozorili svoje vernike, da višja kolumbijska družba ne živi po krščanskem redu ljubezni in pravičnosti in da je brezdelje mnogih spriču nujnosti, razviti ekonomijo dežele, žalitev človeške vesti in evanđeljskih načel. Škofje tudi poudarjajo pravico do zasebne lastnine, pojasnjujejo njeno socialno funkcijo ter glavne zlorabe te pravice.

V izjavi nato škofje omenjajo obnovo, ki jo Cerkev želi, ter pojasnjujejo dolžnosti države, poklicnih organizacij in ljudskih gibanj v namenu, da bi prišli do spoštovanja svobode, do bolj pravične razdelitve dobrin in do duhovnega in materialnega blagostanja vsega naroda.

Škofje obsojajo nasilno revolucijo kot rešitev, ki je neprimerna, ker je izdaja svojih lastnih odgovornosti in zaključuje svojo izjavo o družbenem položaju v deželi s trditvijo, da je treba izbrati edino človeško pot, ki je odprta kolumbijskemu narodu, to je miroljubno pot pravičnosti, svobode in ljubezni z vero v moralne energije in v sposobnost ljudi ter v velike materialne zaklade dežele.

Obnovljen spomenik Srcu Jezusovemu v Španiji

25. junija t. l. so odkrili na angelskem griču v Kastilji v Španiji nov spomenik presvetemu Jezusovemu Srcu. Zgrajen je bil na istem kraju, kjer je stal prejšnji, ki so ga v teku španske državljanske vojne leta 1936 onečastili in porušili komunistični miličniki. Kip presvetega Srca stoji na vrhu bazilike in je obkrožen s simboličnimi kipi. Pred baziliko je velik trg, ki lahko sprejme nad 35.000 ljudi. Vzdož poti na trg so postavljeni trije spomeniki: eden predstavlja angele, drugi sv. Jakoba, tretji pa je posvečen mučencem. Ražen tega so napravili veličasten križev pot, katerega 14. postaja je zgrajena med ruševinami prejšnjega spomenika. Z delj za to monumentalno delo so pričeli že l. 1939.

Milanski kardinal Colombo v Rodeziji

Milanski nadškof kardinal Colombo je obiskal Rodezijo. V kraju Kariba je bil gost misijonske postaje, ki je nastala po prizadevanju milanske škofije in ki še vedno zanjo skrbi. Pred tremi leti je prav to misijonsko postajo obiskal tudi papež Pavel VI., takrat še milanski nadškof. Kardinal Colombo bo obiskal tudi druga misijonska področja. Med svojim obiskom bo blagoslovil novo misijonsko bolnico, ki so jo zgradili s prispevki milanske škofije in se bo imenovala po papežu Pavlu VI.

To je res krščanska ljubezen

Ves denar, ki so ga zbrali zadnje nedelje v juliju v danskih katoliških cerkvah, so izročili danskemu luteranskemu dobrodelnemu društvu, da krije stroške za prevoz presežka mesnih izdelkov v najbolj potrebne dežele. Vest je objavil kopenhagenski škof msgr. Martensen v posebnem pozivu, ki ga je neki luteranski dnevnik na Danskem označil kot ekumenski dogodek, ki bo za vedno ostal v analih krščanstva. Danska državna cerkvena podporna organizacija je sklenila prevzem presežkov mesnih izdelkov, ki bi jih sicer pristojne oblasti zaradi nadprodukcije uničile. Luterani so se ponudili, da kupijo to blago in ga pošljejo narodom, ki najbolj trpe lakoto. Svetovni svet cerkva je s svoje strani odobril 10.000 dolarjev kot prispevek za stroške prevoza.

Zbrali naj bi se škofje iz vse Evrope

Katoliška kmečka mladina je na svojem evropskem festivalu, ki se je vršil v Stuttgartu v Nemčiji, izrazila željo, da bi prišlo do sklicanja škofovske konference, v kateri naj bi bili vsi škofje iz Evrope. Neprestano povečanje izseljevanja in turizma ustvarja nove probleme pastoralne in socialne narave, ki jih lahko reši le tesno sodelovanje med vsemi evropskimi škofi.

Pet milijonov obiskovavcev v vatikanskem paviljonu

Vatikanski paviljon na newyorški svetovni razstavi je dosegel rekordno število pet milijonov oseb, ki so ga doslej obiskale. Ravnatelj je proslavil malo obiskovalce, ki so jo spremljali starši in ji poklonil majhen kipec, ki ponazarja Michelangelovo Pietà, katere izvorni kip je razstavljen v tem paviljonu.

Posvet trapistovskih opatov

V opatiji Citeaux je zbrovalo 30 trapistovskih opatov. Sklepe so predložili redovniški kongregaciji v Rimu v odobritev. Opati želijo redovniško življenje nekoliko prilagoditi modernim potrebam. Posamezni opati naj bi dobili večjo oblast. Opati naj bi volili ne le menih-duhovniki, ampak tudi menihi-laiki. Najbolj značilen je sklep, naj bo po posameznih opatih le toliko menih-duhovnikov, kolikor jih je potrebnih za vodstvo pastoralnega življenja v samostanski skupnosti.

Kardinal König objavil škofijsko sinodo

Po zaključku vatikanskega koncila bo imela dunajska nadškofijska svoja škofijska sinoda. Njen namen bo izvesti v praksi zaključke in smernice koncila na škofijski ravni. Vest je objavil kardinal Koenig na škofijskem dnevu katoliških mož. Zadnja dunajska škofijska sinoda je bila leta 1937. Prihodnje sinode se bodo aktivno udeležili tudi laiki.

Pospeševanje dobrodelnosti v Argentini

Argentinski škofje so začeli posebno dobrodelno akcijo za tekoče leto. Med verniki hočejo vzbuditi čut odgovornosti za tiste, ki trpijo pomanjkanje. Za zgled so stavili nemške katoličane, ki veliko žrtvujejo za pomoč potrebnim. Dobrodelna akcija se imenuje Caritas. Letos naj bi zbrali potrebna sredstva za vzdrževanje raznih dobrodelnih ustanov v Argentini.

Rešitev v zadnjem trenutku

Dne 8. maja je bil proglašen konec vojske, za kar smo mnogi zvedeli šele naslednji dan. Istega dne na večer smo dobili povelje za umik in šele na Viču pri Ljubljani, ko smo korakali mimo utrd in žičnih ovir, ne da bi zasedli položaje, smo razumeli, da gremo na Korško. Moj vod je bil eden zadnjih, če ne zadnji, ki so zapustili Ljubljano. Verjetno sem bil še prve minute 9. maja v Ljubljani. Mimo Kleč smo ob zori pripeli do mostu pod Šmarno goro pri Smartnem ter prekorali Savo. Na poti do Brda pri Kranju so se nam spotoma pridruževali gorenjski domobranci. Hodili smo vso noč od 9. do 10. maja in zjutraj prispeli na ljubljansko cesto pod Tržičem. Cesta je bila docela zasedena: vojaki, civilni begunci, uprežna živina, avtomobili in tanki. Vse se je mešalo, vsakdo je hotel prvi preko Ljubelja na varna tla. Naš prihod je civilne begunce precej pomiril. Balj so se namreč Nemcev, ki so brezbržno drveli po cesti in če je bilo treba odpreti zabito pot, porivali zaostalo in utrujeno vprego s ceste v občestne jarko. Balj so se komunistov, ki bi se lahko v manjših edincih vsak trenutek pokazali na bokih ceste.

Nekaj kilometrov pred Ljubeljem se je vse zamotalo, nihče ni mogel naprej. Po dolgem čakanju se je raznesla vest, da je prehod v nemških rokah, ki nikogar razen Nemcev ne puste preko, — a hkrati se je govorilo, da na avstrijski strani patrolirajo komunisti. Dobili smo povelje, naj se čimprej prerinemo do prelaza.

Tu je čakala množica ljudi, a nihče ni hotel naprej. Baje je prišlo do streljanja med četniki in Nemci in je nekaj oficirjev padlo. S svojimi vojaki sem mirno prešel predor pod prelazom, a nekaj sto metrov po predoru sta nas dva nemška vojaka skušala ustaviti, ko sta z naperjenimi puškami skočila iz grmovja pred nas. Vendar sta se takoj preplašila in zginila s ceste.

Za nekaj kilometrov je bila cesta na tej strani svobodna, a nato smo znova našli na stotine stoječih avtov, tankov, vojaških edinc, ki so že zapustile precej orožja ob cesti. Cesta je bila nabita do skrajnosti in vse je stalo. Zakaj?

Nad Borovljami nas je pričakoval poveljnik bataljona major Vule Rupnik, sin generala Leona Rupnika in po zmenjavi nekaj besed je bil položaj jasen. Most na Dravi je bil v komunističnih rokah. Komunisti so Nemce razoroževali in jih nato puščali preko mosta. Očividno so čakali na nas.

Nemci niso imeli namena boriti se, bodisi ker je bil objavljen konec vojske, bodisi ker so jih itak puščali preko mostu. Naša naloga je bila zasedati komunistične položaje in dobiti na vsak način zvezo z zavezniki. To je bilo treba doseči čimprej, sicer nam je grozila nevarnost komunističnega napada v hrbet in zajetje naših civilnih beguncev, ki so bili na onstran Ljubelja.

Se isti večer smo zavzeli Borovlje in več položajev vzhodno od mesteca. Major Vuk Rupnik je primoral k sodelovanju tudi nekaj protitankovskih topov. Glavna cesta je bila tako z vzhodne strani varovana. Naslednji dan ob zori smo lahko sodili o številu Nemcev, ki so jih bili komunisti razorožili še pred našim prihodom. Kupi orožja so ležali na glavnem trgu v Borovljah. Tudi hrane in vojaške opreme je bilo obilno. Domobranci

H.G. MEJA 31

»Imate prav. Zelo mi je žal, da sem vas spravil v tako neprijeten položaj, da ste zaradi mene imeli preiskavo v hiši,« je hlače spet postal docela pohleven. »Molčaj bom kot zid, dokler ne bova oba vsaj nekaj let na varnem.«

Od samega veselja, da se je neprijetni razgovor srečno končal, je gospod Simon brez nadaljnega pokleknil in pričel moliti veseli del rožnega venca. A nista ga še dobro odmolila, ko je prišla mežnarica z novicami zadnje ure.

Tisti nočni obisk pri njej je bila Bogatajeva kajzarica. Ni zdržala, da ne bi stopila v mežnarico, ko je še videla luč v žarnišču. Povedala je, da so orožniki, prejšnji učitelj in stari in mladi Bogataj pred večerjo in po njej več ur nekaj sestavljali in zapisovali. Večkrat je ujela vojašnikovo ime. Končno so vsakemu orožniku naložili četiri prašiča, tako da jima je morala do vrha Slemenice odnašati, ker bi sama ne prinesla vsak svojega dela do Bistrice...

Popolnoma se vse ujema, si je sam pri sebi mislil dušebrižnik: pol prašiča

so se poslužili najboljšega za bodoče dni, zlasti orožja.

Dne 11. maja popoldne smo napadli in zavzeli še ostale komunistične položaje vzhodno in severno od Borovelj. Vendar most še vedno ni bil svoboden.

Kljub temu, vsaj tako se je govorilo, so naši višji častniki dobili stik z Angleži. Nekaj višji britanski častnik je sprejel ponudbo, da se z avtom prepelje na našo stran in pogleda, kdo smo. Medtem bi mi morali pustiti komuniste pri miru. To so naši sprejeli in moji vojaki, ki so bili v zasedi ob cesti, so govorili, da so videli ta avtomobil in na njem celo nekega komunisto z rdečo zvezdo. Nam se je zdelo smešno, da nam britanske čete same ne odpro mostu.

Ne vem gotovo, kdaj je bil zavzet most, verjetno 12. maja zjutraj. Tega dne smo dobili povelje za pohod preko mostu. Premik se je izvršil v redu in to v smislu, da je bila pot k zaveznikom odprta še pravočasno, ne samo za nas, a tudi za naše civilne begunce, ki so se bali komunistov v hrbet.

Pred mostom smo od višjih častnikov zvedeli, da nas Angleži sprejemajo kot prijatelje, a zahtevajo kljub temu, da odložimo orožje. Nočemo namreč, da bi prišlo med njimi in Titom do nepotrebnih sporov. Predaja orožja naj bi bila le začasna, v nekaj tednih naj bi bili znova oboroženi. Ne vem, ali so bile to zares angleške obljube ali izraz preprostega zaupanja.

Gotovo je eno! Če bi jaz in moji vojaki, kot vsi domobranci, ne verovali v resničnost teh obljub in angleškega prijateljstva, bi nikdar ne odložili orožja, se vrnili preko Karavank in nadaljevali borbo proti komunizmu po naših gozdovih. Bilj smo prepričani, da so tudi zavezniki prepričani o našem prijateljstvu in da so zato razumeli smisel našega odpora in naše borbe. Na misel bi se po končani vojni pokazala še v bolj jasni luči, kajti mi smo se borili že med vojsko preko časovnih meja te vojske, ki je bila že itak odločena.

Ob mostu so še ležale žrtve boja. Na drugi strani so nas pričakovale britanske čete. Dalj so nam znak, naj odložimo orožje. Položili smo ga na desno stran ceste, kjer je že ležalo orožje tisočev domobrancev.

Vedenje britanskih vojakov je bilo v glavnem pomirjevalno; nikakršnih resnih preizkva ni bilo in komunistični vojaki ob cesti so morali molčati in gledati naš prehod, — a dejanja nekaterih britanskih vojakov, ki so baje pobirali ure, smo vzeli na znanje kot osebno slabo dejanje. Vendar nas je predaja orožja silno težila. Za nas so se odločilni trenutki borbe šele začeli, a naši prijatelji so nas prisilili k oddaji orožja! Na vseh obrazih se je bralo to čustvo. Ne bomo se vrnili v Slovenijo tako hitro kot smo mislili. (Se nadaljuje)

Ljubljanski bogoslovci na Višarjah

V sredo 4. avgusta so ljubljanski bogoslovci z ravnateljem bogoslovja dr. Jankom Oražmom in dekanom teološke fakultete dr. Stankom Cajnkarcem obiskali Svete Višarje. Menda je to prvič po vojni, da so slovenski bogoslovci obiskali kako slovensko božjo pot v zamejstvu.

za poveljnika, pol prašiča za oba orožnika zneso ravno enega telega prašiča. Ne bi si bil mislil, da so bili Bogatajevi pripravljene toliko žrtvovati, da bi ga spravili s Slemenice.

»Ja, pa še nekaj!« se je mežnarica spomnila v zadnjem hipu: »Zopernigbäuerin bo nocoj spala v Bogatajevi kajži. Jutri, na vse zgodaj bo morala nesti neko pismo orožnikom v Bistrico. Kajzarica jo je nič kaj rada sprejela. Je že itak dosti tesno v kajži. A si ni mogla nič pomagati. Še to je morala Hubertu objubiti, da bo vsakomur, kdor bi jo kaj spraševal, rekla, da ni nocoj pri hiši nikogar videla in nič izrednega slišala, če noče, da bi ji mladi Bogataj nad glavo bajto zažgal,« je mežnarica povedala vse, kar je vedela in še dostavila: »Samo meni je kajzarica to zaupno povedala, ker je nisem nič spraševala. Jaz pa prav tako samo vam povem, ker vam to utegne prav priti,« se je mežnarica s prazno posodo v rokah dokončno poslovila v prijetni zavesti, da je ugodila župniku in svojo dolžnost izpolnila.

REPATRIACIJA

Strah gospoda Simona, da zaradi razburljivih dogodkov in razgovorov ne bo

Zakonski osnutek za zaščito manjšin

Spričo zadnjih protislovenskih demonstracij v Trstu, ki so jih vprizorile italijanske desničarske organizacije v zvezi s preosnovno tržaškega občinskega odbora, je Slovenska skupnost smatrala za neohodno potrebno in neodložljivo, da se s konkretnimi pravnimi določbami enkrat končno uredi zaščita narodnih manjšin ter kaznuje hujškanje k narodni nestrpnosti. V ta namen je sestavila zakonski osnutek, ki ga je deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Skerk v petek predložil deželni zbornici, ki naj ga v smislu 26. člena deželnega statuta predloži v odobritev parlamentu, in ki nosi naslov: »Kazenske določbe za zaščito narodnih in jezikovnih manjšin«.

Besedilo zakonskega osnutka se glasi: »Člen 1. Členoma 291 odnosno 415 kazenskega zakonika, ki je bil razglašen s kr. odlokom z dne 19. oktobra 1930 št. 1398, se dodata naslednja člena:

291 bis) Vsakdo, ki javno žali tradicijo, jezik ali kulturo narodnostnih in jezikovnih manjšin, se kaznuje s kaznimi, ki jih predvideva člen 291.

415 bis) Vsakdo, ki javno hujška k narodnosti ali rasni nestrpnosti ali sovražstvu, se kaznuje s kaznimi, ki jih predvideva člen 415.

Člen 2. Ta zakon začne veljati na dan po dnevu, ko je bil objavljen v Uradnem listu.»

OBRAZLOŽITEV OSNUTKA

Predlagatelj je dodal besedilo zakonskega osnutka obrazložitev razlogov, ki so ga dovedli, da je sestavil in predložil deželni

SINGAPUR JE POSTAL SAMOSTOJNA DRŽAVA

Mesto Singapur na konici Malajskega polotoka v Jugovzhodni Aziji je dolgo časa veljal za ključ do Daljnega Vzhoda. Angleži so v njem gledali azijski Gibraltar in ga ljubosumno čuvali več stoletij. Ko so videli, da ga sami ne bodo mogli več obdržati, so svoj vpliv skušali rešiti tako, da so na veliko nevoljo Indonezije in Filipinov ustanovili novo državno tvorbo, zvezno državo Malezijo.

Nova država je bila vse prej kot naravna tvorba. Obsegala je mesto Singapur, del Malajskega polotoka ter nekaj ozemlja na otoku Borneu. Indonezijski predsednik Sukarno se je zaklel, da to državo uniči. Takoj je začel pošiljati svoje gverilce, da ustvarjajo nered v Maleziji, a brez večjega uspeha.

V ponedeljek pa je svet presenetila novica, da je mesto Singapur sklenilo izstopiti iz malezijske skupnosti in se je proglasilo za samostojno državo. Ves proces se je izvršil brez posebnih pretresljajev. Malezijski parlament je soglasno — z enim vzdržanim glasom — odcepitev odobril.

V Londonu so bili sprva glede nepričakovane novice malo v zadregi, ko pa so dobili zagotovilo, da bodo Angleži lahko tudi naprej uporabljali svoja vojaška oporišča, so se pomirili in novo državo takoj priznali.

Singapur šteje 1.700.000 prebivalcev, ki so pretežno kitajskega pokolenja. V tem obstoja tudi nevarnost za bodoče mednarodne zapletljajve, saj se bo rdeča Kitajska gotovo prizadevala, da se zlasti

zbornici zakonski osnutek. Predstavniki Slovenske skupnosti je svoj osnutek obrazložil takole:

»26. člen deželnega statuta izrecno predvideva možnost, da more naš svet v zadevah, ki sicer ne spadajo v njegovo pristojnost, toda so važnega pomena za Deželo, sestavljati zakonske osnutke in jih predložiti v odobritev parlamentu preko osrednje vlade.

Očitno je, da je državni zakonodajalec hotel zaupati najbolj kvalificiranemu deželnemu organu iniciativno tolmačenja najpomembnejših zahtev krajevnega prebivalstva tudi na področjih, ki ne spadajo v deželno zakonodajno območje.

V teh zadnjih letih smo — žal — bili priča vztrajni in večkrat tudi nasilni dejavnosti, vključno časniškarski, ter ponavljajočim se dogodkom in manifestacijam, tudi množičnim, ki so bili izživalnega značaja in imeli namen netiti narodnostno in rasno nestrpnost ter sovražstvo. Zlasti pa so nekatere osebe, vzgojene po metodah in po načelih fašistične ter ultranacionalistične ideologije, ki so na splošno že obsojene, skušale obnoviti dejanje, katerih je bilo slovensko prebivalstvo v preteklosti žrtev in imajo zelo hude posledice za ljudi, za narodno in kulturno imovino ter za zasebno lastnino.

Pred kratkim so se podobne manifestacije vršile v Trstu. Udeležile so se jih organizirano tudi številne osebe, ki so prišle celo iz oddaljenih pokrajin. Te manifestacije so potekale v znaku ustnega in pismenega sramotenja ter netenja narodnostne in rasne mržnje, kar je do-

s podtalnim delovanjem polasti te važne postojanke.

Prebivalci Singapurja so vest, da so postali samostojni, sprejeli čisto mirno. Ni bilo nobenih proslav ali povork in življenje je šlo normalno naprej. Mnogi menijo, da bo samostojni Singapur dal ljudem več možnosti za gospodarski napredek kot dosedanja zvezna država Malezija. Predsednik singapurske vlade Lee je že izjavil, da bo Singapur navezal trgovske zveze z vsemi državami, tudi z rdečo Kitajsko, Sovjetsko zvezo in Indonezijo, a le pod pogojem, če te države ne bodo skušale svojih konzulatov spremeniti v leglo komunistične propagande. Zato ne bo trpel, da bi imeli konzulati po sto oseb in več, temveč le enega ali dva predstavnika.

Tudi je predsednik Singapurja dejal, da je njegova vlada obljubila Maleziji, da ne bo sklenila nobenega sporazuma s tujo državo, ki bi bil škodljiv Maleziji. Malezija pa bo s svoje strani podprla prošnjo Singapurja za vstop v Organizacijo združenih narodov.

Tako je naravnim potom prišlo do razkroja Malezije, ki so jo Angleži ustanovili 16. septembra 1963 z namenom, da postavijo jez kitajskemu komunizmu, ki si je vedno želel polastiti se tega strateško tako važnega ozemlja. Dogodki bodo pokazali, ali je bila odcepitev Singapurja v korist protikomunističnemu bloku ali pa je kitajskemu komunizmu na široko odprla pot.

liti ne zna, naj se pod angleško politično zaščito poda!

Po zaporu je hodil angleški vojak in stikal po žepih oblek, ki so visele na klinih. Tudi dušebrižnikovo suktno je podvrgl skrbni in uspešni preiskavi. Zmagoslavno je potegnil iz nje njegovo birmansko uro in z njo samega sebe obdaril. Ko je opazil, da je lastnik prebujen, mu je v slabi nemščini pojasnil namen preiskave:

— Tito vse zapleniti. Angleži vse shraniti. Pozneje vrniti. Tito ne dober. Angleži dobri.

Dušebrižniku ni bilo dosti žal za uro. V Jugoslaviji je ne bo potreboval. Naj jo ima! si je mislil. Če so Angleži domobranci obrali, bi bilo čudno, ako ne bi tudi mene!

Pot v Jugoslavijo je dušebrižnik prespal. Zbudil se je v domovini na zatožni klopi. Bila je noč. Zaslisevanje se je nemudoma pričelo. Zaslisevalec je bil resen, vendar dosti vljuden. Očividno z namenom, da pridobi gospoda Simona na svojo stran.

— Ime? je vprašal.

— Simon.

— Odslej se boš imenoval Ljubomir. Mi te bomo docela prevzgojili, tako da

vedlo do napadalnih oboroženih nastopov proti slovenskim gospodarskim in kulturnim ustanovam, in sicer izrecno zato, ker so slovenske.

Tako početje ne samo, da hudo žali precejšen del prebivalstva, marveč tudi resno škoduje možnosti mirnega omikanega sožitja, ki ga vsi ljudje dobre volje želijo doseči. Takšno početje bi lahko končno negativno vplivalo celo na odnosaje med obema državama.

Pravna ureditev bi ne smela dopuščati takih obsojanja vrednih dejanj že zaradi tega, ker nasprotujejo državnim nameram. Slednji ne obstajajo samo v tem, da se zagotovi temeljne in nujnostne pogoje za skupno življenje, marveč tudi v tem, da se pospeši obstoj, izboljšanje in napredek vseh družbenih delov. Organizatorji, izvrševalci in podpovalci nestrpnih nastopov proti slovenski narodni manjšini zanikajo osnovna demokratična načela, na katerih temelji tudi republiška ustava, in vedo, da v tem smislu lahko tudi delujejo, ker takšna dejanja niso pravno kaznovana. Zaradi tega je potrebno in celo nujno, da dobijo podobne kršitve omikanega sožitja dosleden odgovor v kazenskih sankcijah.

Treba je poudariti prisebnost, ki so — spominjajoč se žalostnih preteklih izkušenj in tolikih bolečin ter tragedij — postavili in siglirali 3. člen 2. priloge Londonskega sporazuma z dne 5. oktobra 1954, ki pravi: »Netenje narodne in rasne mržnje je na obeh področjih prepovedano in vsako dejanje te vrste bo kaznovano«.

Prav tako ne smemo pozabiti, kar predpisuje člen 15. pariške mirovne pogodbe z dne 10. februarja 1947, ki je postala v italijanski republiki veljavna z zakonom št. 1430 dne 28. novembra 1947, in pravi naslednje: »Italija bo z vsemi potrebnimi sredstvi skrbela za zagotovitev vsem osebam, ki spadajo pod njeno oblast, ne glede na raso, spol, jezik in vero, uživanja človeških pravic in temeljnih svobod, vključno svoboda izražanja, tiska, vere, političnega mišljenja in javnega združevanja«.

Z zajamčenjem italijanskim državljanom slovenskega jezika ugleda, ki jim pritiče, svobodnega uživanja pravic, ohranitve etničnih značilnosti ter kulturne in gospodarske inovine, v duhu razumevanja in vzajemnega sodelovanja, bo prišlo do ureditve zaupanja in pomiritive duhov, kar bo valoriziralo in povzdignilo ideolo in koristit vseh jezikovnih skupin, tako v krajevnem kot v državnem merilu ter tudi v širnem merilu, ki nastaja med vsemi evropskimi narodi.

Zakonski osnutek, ki ga danes predlagam, odraža stvarno nujnost v deželi ter nudi priložnost za dolgovano izpolnitev obveznosti, ki jih je država sprejela z mednarodnimi pogodbami.«

Trst, 5. avgusta 1965

Obmejni promet v juliju

Na goriškem mejnem sektorju so v maloobmejnem prometu zabeležili v preteklem juliju 170.268 prehodov v obe smeri. Glavni promet se je vršil s propustnicami in sicer se jih je poslužilo 65.478 italijanskih in 82.506 jugoslovanskih državljanov. Zelo živahen je bil tudi mednarodni promet na prehodu pri Rdeči hiši, ki je zabeležil rekordno število 70.724 prehodov. Izstopilo je 23.641 oseb, vstopilo pa 21.580.

boš drug človek. Zato tudi novo ime. Si razumel?

Ne da bi čakal odgovora, je zopet vprašal:

— Poklic?

— Duhovnik.

— Ne, tega ne zapišem. Ta stan pri nas ni v časti. Izkazalo se je, da je v ta stan stopilo veliko hudodelcev in narodnih izdajalcev. Reci rajši kaj drugega, karkoli že, recimo, cestni pometač. Boš imel več miru in ugleda. Poklic torej?

Gospod Simon je sklonil glavo. Res veliko se je spremenilo v zadnjih letih v domovini, da duhovnik ne velja niti toliko kot cestni pometač.

— Poklic?

— Cestni pometač, se je vdal gospod Simon.

— Tovariš Ljubomir, veseli me, da sem naletel na človeka, ki ima isti poklic, kot sem ga imel jaz pred osvoboditvijo. Zagotavljam ti, da boš s tem poklicem naglo napredoval. Pismen?

Tovariš Ljubomir ni vedel, kaj bi odgovoril. Cestni pometač more biti tudi nepismena oseba. Tako bi ne bilo treba nič podpisati.

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Dvanajsta goriška fara

V teku so priprave za ustanovitev dvanajste fare goriškega mesta. Ta fara bo obsegala del dosedanje stolniške fare in župnije sv. Roka. Zavzemala bo področje vključno od južne postaje, Corso Italia do ulice Buonarroti, ulico Duca d'Aosta, Puccini, Cipriani, Fanti do križišča z ulico Grabizio in Terzarmata, psihiatrično bolnico do šempetrskega obmejnega prehoda in po železniški progi na tržaški cesti do kolodvora. Novi fari bo pripadalo tudi naselje na tržaški cesti, ki se stalno širi in veča in ima že na stotine družin. Farna cerkev bo posvečena sv. Ani. Načrt za cerkev je bil poverjen goriškemu arhitektu Rlavizu, ki ga bo izvršil po vseh predpisih nove liturgije. V tej cerkvi vernikov ne bodo motili improvizirani oltarji, ki tako kazijo lepoto goriških cerkva na škodo krasnih umetniških oltarjev, ki pri nedeljskih mašah ne pridejo več v poštev.

Začele so se sredpoletne počitnice

Sredpoletne počitnice so v polnem razmahu. Začelo se je pravcato preseljevanje narodov v vse smeri. Po glavnih italijanskih avtocestah se prevaža na tisoče in stotisoče avtomobilov, veliko število izrednih vlakov pa zapušča glavne italijanske postaje kot so Milan, Rim, Genova. Računajo, da je že odšlo iz Rima en milijon ljudi, iz Milana pa 800.000. Val vročine, ki je pritisnil prav te dni, je pogнал v to nemirno reko ljudi še tiste, ki so imeli namen preživeti počitnice doma.

Na Goriškem so za 15 dni zaprli glavne obrate, podgorsko predilnico, tovarno SA-FOG, ladjedelnico v Tržiču in druga manjša podjetja. Kdor si ne more privoščiti nepretrganih počitnic pri morju ali v hribih, se zadovolji s tem, da se vozi v prenatrpanih avtobusih k morju. Na sesljski in gradeški obali skoro ni več prostora za zamudnike. Vsak kočček plaže je zaseden. V hribih je manj ljudstva. Dosedanje nestalno vreme je mnogim prekrizalo običajne načrte za sredpoletne počitnice. V teh dneh so zabeležili v naši pokrajini do 33 stopinj vročine.

Himen

Pretekli mesec dne 10. julija sta se v cerkvi sv. Duha na goriškem gradu poročila gđe. Irena Brumat in dr. Dominik Vrtovec, oba iz uglednih slovenskih družin. Poročil ju je g. pater Fidelis. Mlademu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova na novi življenjski poti.

170 posmrtnih ostankov vojakov prve svetovne vojne

Na Krastu pri Tržiču so vojaški izvedenci s pomočjo speologov iz Tržiča pobrali po kraških jamah in špiljah ostanke 170 vojakov iz prve svetovne vojne. Med temi so spoznali 16 italijanskih in 154 avstrijskih vojakov.

Lepa pobuda Rdečega križa

Na pobudo deželnega odbora Rdečega križa bo verjetno še to jesen odprta v bolnici v ulici Vittorio Veneto bolnišniška šola. Šola bo brezplačna in se bodo vanjo lahko vpisale ženske in moški, ki so dopolnili 18. leto starosti in se niso prekoračili 45 let. Potrebno je le spricevalo petrazredne osnovne šole. Pouk bo trajal eno leto in bo obstojal v teoretičnih vajah. Vsak udeleženec te bolnišniške šole bo moral izvršiti še nekaj me-

„Katoliški glas“ v vsak slovensko družino!

njegovi moči, da bi deželna uprava prispevala k rešitvi prikazanih del. Povedal je tudi, da je bilo govora med razpravo za odobritev deželnega proračuna za leto 1965 tudi o prispevku za ureditev števerjanskih cest kot pripomoček za razvoj deželnega turizma. Zato je bolj kot utemeljeno upanje, da bo deželni svet ob jesenskem zasedanju nakazal prispevek za asfaltiranje glavnih poti in tako prihranil občini precejšen izdatek.

Daljšje poročilo je g. župan podal tudi o občinskem vodovodu. Govora je bilo predvsem o dveh zadevah, katerih rešitev je odvisna tudi od dobre volje goriške občinske uprave. Prva zadeva je znižanje cene za kubični meter vode, ki je v Steverjanu precej visoka, a ne krije upravnih stroškov. Medtem ko dobavlja goriška občina svojim potrošnikom vodo po 33 lir za kubični meter, zahteva od števerjanske občine 40 lir za meter. Steverjanska občina mora tudi skrbeti in plačati pumpanje vode z Oslavja v Steverjan. Ali bi ne bilo mogoče, da pokaže goriška uprava malo več razumevanja, saj dobiva precejšen državni letni prispevek za vzdrževanje lastnega vodovoda?

Druga zadeva glede našega vodovoda je, da je dobavljanje vode nezadostno. Treba bo ojačiti elektročrpalke v Pevmi in tudi zato bo morala skrbeti naša občinska uprava, kajti goriška je v tem odpovedala vsako sodelovanje.

Gospod župan je povabil g. odbornika, naj obišče Steverjan, da se na licu mesta seznanijo z našimi potrebami. Dr. Masutto je vabilo rade volje sprejel.

***

Naj zabeležimo še smrt dveh starejših ljudi. V ponedeljek 26. julija je Bog nadomada poklical k sebi v 74. letu starosti Marijo Terezijo Tinta.

V sredo 4. t. m. pa je umrl v goriški bolnici Alojz Dornik, nekdanji števerjanski podžupan. Naj bo Gospod dober z njima! Svojem pa naše iskreno sožalje.

sečno prakso po raznih oddelkih bolnišnice s sedemurnim dnevnim urnikom.

Ni še določen dan otvoritve te šole, a opozarjamo že sedaj dekleta in fante na ta koristni tečaj.

Štiri »Giulie TI« na razpolago karabinerjem

Goriški karabinerji so prejeli štiri moderne avtomobile »Giulia TI«, ki bodo sedaj na razpolago občinstvu v primeru cestnih nesreč ali pri drugih prekrških zakonov. Potrebno je le, da prosilec kliče številko 57-57.

Nov rekord goriškega športnika Uršiča

Amaterski prvak Jurij Uršič, odlikovaneec s srebrno kolajno na tokijski olimpijadi, je k svojim trofejam dodal dne 6. avgusta še novega. Priboril si je naslov italijanskega amaterskega prvaka v nasledovalni vožnji. V finalu je premagal tekmeča Roncaglio in prevozil progo v času 4'55"1 s povprečno hitrostjo 48,796 km na uro. Jurij Uršič bo sedaj predstavljal Italijo na svetovnem prvenstvu.

Steverjan

Pretekli teden sta bila sprejeta v Trstu pri deželnem odborniku za javna dela dr. L. Masutto naš župan g. Slavko Klanjšček in občinski odbornik g. Hadrijan Koršič. Spremljal ju je deželni svetovavec dr. J. Skerk. G. župan je predložil dr. Masuttu najnujše občinske zadeve, kot so: ureditev in asfaltiranje glavnih občinskih poti, modernizacija in ojačenje javne razsvetljave, zgraditev ljudskih stanovanj, dokončna ureditev in ojačenje občinskega vodovoda. Dr. Masutto je pokazal živo zanimanje za naše občinske probleme in je tudi obljubil, da bo naredil, kar je v

TRŽAŠKE NOVICE

Zivahna delavnost v dekliskem vzgojnem zavodu v Trstu

V Trstu imajo slovenske šolske sestre v ulici Docce 34 (blizu farne cerkve sv. Ivana) svoj provincialni dom, ki služi tudi kot vzgojni zavod naši dekliski mladini.

V mesecu avgustu in septembru nudi vodstvo dijakinjam srednjih in višjih šol pomoč pri pripravi na izpite in lekcije iz različnih predmetov.

Na sporedu je tudi letos kot že prejšnja leta vzgojno-gospodinjski tečaj za dekleta od 14. leta dalje. Gre zlasti za tista dekleta, ki ne nameravajo študirati naprej, a bi se rade strokovno izobrazile v gospodinjstvu. Tečaj se bo pričel 15. oktobra t. l., zaključil pa prihodnje leto 15. aprila. Brez dvoma bo ta tečaj poleg gospodinjskega znanja mladim dekletom pomenil važen doprinos k njihovi verski ter moralni pripravi na njihov bodoči poklic, zato ga vsem dekletom, ki jim razmere dopuščajo udeležiti se ga, toplo priporočamo.

Odprto je tudi vpisovanje novih gojenk v osnovno srednjo in visoko šolo. Deklice se sprejemajo od 3. leta dalje, dečki pa

le za otroški vrtec ter prve razrede osnovne šole.

Naj končno omenimo, da se bodo to nedeljo zvečer (15. avgusta) pričele v provincialnem domu tudi dekliske duhovne vaje. Konec 17. avgusta zvečer. Vodil jih bo dr. Stanko Janežič. Toplo vabimo vsa dekleta dobre volje in ki so prežeta s krščanskimi ideali, da ne zamudijo lepe prilike, ki se jim nudi za versko poglobitev in moralno okrepitev ter se teh duhovnih vaj v čim večjem številu udeležijo!

Barkovlje

5. avgusta smo poromali na Sv. goro. Trije avtobusi so popeljali prav do vrha 119 naših ljudi. Le nekaj od teh je moralo tik pod vrhom izstopiti, ker vozilo ni zmoglo naporne poti.

Sv. gora nas je pozdravila z mogočnim in milim zvonom. Ze to je vse navzoče ganilo. G. Ladi je s svetogorskih orgel mojstrsko izvajal naše prelepe Marijine in nabožne melodije. Med zorno mašo je pristopilo k Gospodovi mizi toliko naših romarjev, da so spravili v zadrego celo Odrašenika zaradi pomanjkanja hostij.

Celotno romanje je bilo za vse globoko doživetje.

Popoldne nas je na Mirenskem gradu nagovoril dr. Jože Gracar, dolgoletni župnik v Sv. Križu pri Trstu in znani dušni pastir na Tržaškem med vojno in v povojnem času. Skupaj z njim smo ob spremljavi novih orgel zapeli med drugimi tudi pesem »Marija pomagaj nam sleherni čas«, katere nas je prav on v vojnem času naučil. Tudi v tem svetišču smo priporočili sebe in naše najdražje, zlasti bolnike ter ves svet srcu žalostne Matere božje.

Lepo vreme, prijetna družba, tehnično vodstvo g. Pepija in tehnična pomoč naših fantov, vse to je pripomoglo k uspehu romanja. Hvala vsem in Bogu za Mariji z nami!

Dežela Furlanija - Julijska krajina na Koroškem velesjem

V Celovcu so 5. avgusta odprli 14. koroški velesjem. Osrednja prireditev je lesna razstava, zastopana pa je tudi do-

MLADIKA štev. 7

Prav za napovedani Tabor Slovenske Prosvete na Repentabru je prišla med nas sedma številka revije »Mladika«. Zato krasno naslovno stran slika romantične cerkvice na Repentabru, kjer naj bi se bili preteklo nedeljo znova zbrali slovenski rojaki s Tržaškega, iz Goriške, Slov. Benečije in Koroške. Zal je hud naliv prireditev preprečil in organizatorje prisilil, da so tabor preložili na poznejši čas.

V zvezi s tem taborom je napisan tudi uvodnik, ki poudarja, da je bila prireditev namenjena slavljenju naše besede, da hoče biti izraz veselja nad našo narodno značilnostjo in poudariti zvestobo temu, kar je najpristnejšega v nas.

Ostala vsebina številke se bolj ali manj naslanja na razporeditev člankov iz prejšnjih števil. Naj posebej opozorimo na razpravo prof. Maksa Šaha o zgodovini slovenskega šolstva, ki nas privede do časa po prvi svetovni vojni.

Rubrika »Kaj pravite vi?«, ki jo vodi dr. Lojze Škerl, je tudi to pot razgibana in nudi mnogo načelne jasnosti, ki nam je v času raznih dialogov še posebej potrebna.

Iz zadnje številke »Mladike« tudi zveemo, kako je prišlo do dramatiziranega predvajanja Manzonijevih Zaročencev na tržaškem radiu, ki ga že nekaj tednov z

lepim uspehom izvajajo dijaki naših srednjih šol.

V rubriki »Naši razgledi« zasledimo oceno Mausejvega romana »Ljudje pod blečim« II. del, zgodovinske višarske povesti p. Metoda Turnška »Božja planina« ter revije Meddobje VIII, 5/6.

Pokrajinski svetovavec g. Saša Rudolf pojasnjuje naloge slovenskega predstavništva v tržaškem pokrajinskem svetu, »Kroniki« pa je zabeležen kongres Penklub na Bledu ter tri brzojavke, ki so bile na kongres odposlane v zvezi z mladim slovenskim pisateljem Jožetom Puknikom, ki so ga bile jugoslovanske oblasti lani zaprle, ker je v nekem članku kritiziral politiko komunističnega režima do malih kmetov.

Prihodnja številka »Mladike« bo izšla v začetku oktobra.

RAVNATELJSTVO Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da pričnejo vsi popravni izpiti — sprejemni za klasični licej — vstopni in razredni — v jesenskem izpitem roku šolskega leta 1964-1965 dne septembra ob 8,30 s pismenim izpitem iz slovenščine.

Radio Trst A

Teden od 15. do 21. avgusta 1965

Nedelja: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojano. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Zgodba o dečku, ki ni mogel čakati«. Napisala Jadviha Komac. — 12.00 Nabožne pesmi. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.30 »Bluf ali Laž in resnica«. Komedija v petih dejanjih. — 20.30 Iz slovenske folklorne: Niko Kuret: »Pratika za drugo polovico avgusta«.

Ponedeljek: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Iz slovenske folklorne: Niko Kuret: »Pratika za drugo polovico avgusta«. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija. — 18.55 Slovenski solisti. — 19.15 Kulturni zakladi naše dežele: Giovanni Comelli: (7) »Goriška vladina in mestna knjižnica«. — 20.30 Gioacchino Rossini: »Willem Tell«, opera v štirih dejanjih.

Torek: 11.45 Veseli motivi. — 12.15 Naš vrt - pripravila Bogdana Černigoj. — 18.30 Skladatelj naše dežele. — 19.15 Današnje otroške igre, razvedrila in zabave naših otrok. Pripravila Nerina Svab. — 21.30 Humoreske preteklega stoletja: Janez Mencinger: »Cmokavzar in Ušperna«. — 22.00 Slavnj izvajavci: Pianist Artur Rubinstein.

Sreda: 12.00 Alessandro Manzoni: »Zaro-

mača industrija in obrt s svojimi zadnjimi dosežki. Letos je razstavljalo 1200 tvrdk in podjetnikov, ki so bili iz 23 različnih dežel.

Prvič je bila to pot prisotna tudi nova dežela Furlanija - Julijska krajina. Imela je svoj paviljon, kjer je do sedaj razstavljalo mesto Trst. Ob otvoritvi je bil navzoč deželni odbornik za industrijo in trgovino Marpillero. V nagovoru je poudaril, da je treba imeti tržaško luko za logično zemljepisno izhodišče ne le za Koroško, temveč za vso Avstrijo, zato je treba pospešiti sodelovanje z avstrijskimi gospodarstveniki.

Letošnji paviljon naše dežele je bil dosti zanimiv, čeprav ne posebno estetičen. Omejil se je v glavnem na turistične zanimivosti in obrtniško dejavnost na področju tržaške obale, premalo pa je bil poudarjeno poslanstvo tržaškega pristanišča s svojimi velikimi pomoli ter odličnimi pomorskimi ter železniškimi zvezami.

Za prihodnje leto namerava naša dežela postaviti za 15. koroški velesjem v Celovcu nov paviljon, sedanjega pa prenesti v Zagreb.

»Misel in delo« ter g. Dušan Hreščak

Trst, 1. 8. 1965

Prejeli smo s prošnjo za objavo: V Katoliškem glasu od 29. julija t. l. je bilo v članku »Sprememba v tržaškem občinskem odboru« priobčeno med drugim, da je »g. Hreščak preko društva »Misel in delo« včlanjen v Kulturno-gospodarski zvezi«.

Ta trditev ni točna. Slovensko kulturno društvo »Misel in delo« ponovno izjavlja, da g. Hreščak ni bil nikdar njegov član, še manj pooblaščenec, tudi ni mogel biti preko njega povezan s Kulturno-gospodarsko zvezo, ker »Misel in delo« nikoli ni spadalo, niti ne spada v njen okvir.

čenca« (11) »Lucijo Ugrabijo«. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu. — 18.00 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija. — 19.15 Antologija Ivana Trinka: Rado Bednarik: »Zemlja, ki ga je rodila«. — 21.00 Simfonični koncert orkestra in zbora Italijanske Radiotelevizije iz Rima. V odmoru (približno ob 21.45) Knjižne novosti: Martin Jevnikar: »Metod Turnšek in njegova knjiga »Božja planina«.

Četrtek: 11.45 Italijanski pevci in sambli. — 12.15 Spoznavajmo Italijo: Biserko Nice: (7) »Sto italijanskih mest«. — 18.30 Operne arije in zbori. — 19.15 Zlata žlica. Pripravila Tone Penko. — 20.30 Poljudna enciklopedija s slovensko pesmijo. — 21.00 »Trilisa ima svoj vzrok«. Radijska drama — 23.00 S XVII. Festivala sodobne glasbe v Benetkah.

Petek: 11.45 Revija solistov. — 12.15 Ženski tednik, pripravila Jadviha Komac. — 18.00 Ne vse, a o vsem - radijska poljudna enciklopedija. — 19.15 Od Julije do Jadrana: pravljice, pripovedke in gendje. Pripravila Rado Bednarik. — 20.30 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj. — 21.00 Koncert operne glasbe. — 22.00 Zgodovina evropskih ustav: Carlo Ghisberti: (4) »Vpliv ameriške ustave na evropsko politično miselnost«.

Sobota: 12.15 Največ, najvišje, najdlje, mozaik prvenstev in rekordov. Pripravila Dušan Pertot. — 13.30 Glasbeno potovanje po Evropi. — 15.00 »Volans«. Oddaja avtomobiliste. — 16.00 Zgodbe prve svetovne vojne: »Življenje v baraki 15-C«. — 17.00 Pevski zbori Furlanije - Julijske krajine: Zbor »Ernesto Solvay« iz Mafalcona, vodi Aldo Policardi. — 18.30 Jugoslovanski avtorji v izvedbi italijanske orkestrov. — 19.15 Poletna srečanja: pravil Saša Martelanc. — Moški vokalni kvartet, ki ga vodi Humbert Mamolo. — 21.00 Alessandro Manzoni: »Zaročenci« (12) »Neimenovanec se spreobrne«. Izvajajo dijaki slovenskih srednjih šol v Trstu.

DAROVI:

Za Katoliški dom: N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 3.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; Cej Jožef 500; Leban Marjan 500; Družina Žgavec 500; Fani Kralj 500; Munihi Katarina 1.000; Brezigar Ana 2.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; dr. Miha Krek, ZDA 3.100; M. Udovič 10.000; N. N. 10.000; U. Z. 3.000; Mariji družba 12.000; N. N. 3.000; I. H. 3.000; Fortunat Doles 1.000 lir.

Vsem darovalcem Bog povrni!

Za misijonarja Oballa darovali v celocementa: Fany Zivec 1.000; Drašček Pa 2.000; N. N. 1.000; P. Musizza 2.000.

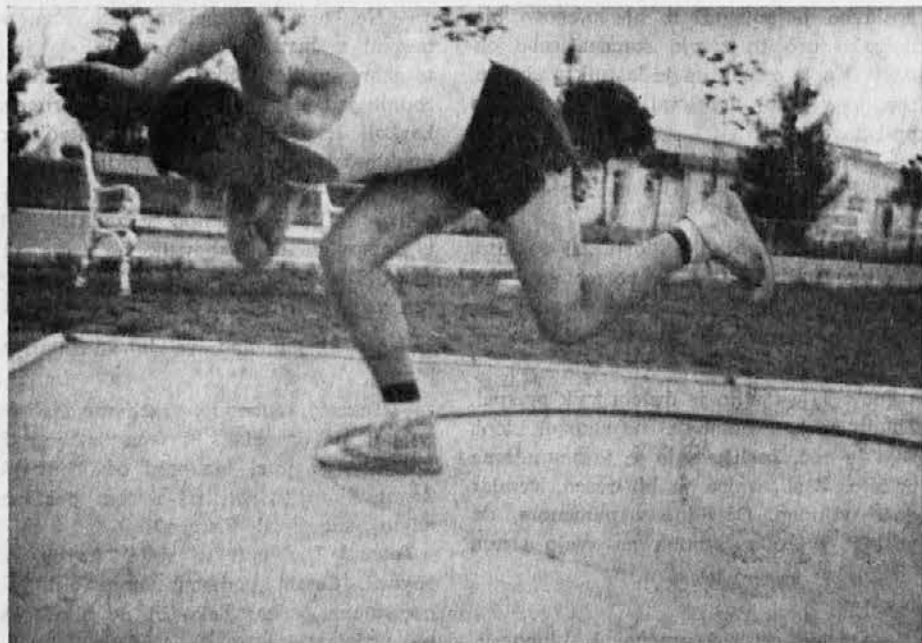
Za Zavod sv. Družine: Z. M. 3.000; spa Toroš 5.000 lir.

Blagima dobrotnicama iskren »Bog vrni!«

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpa trgovski L 30, osmrtnice L 50, več davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Modona
Tiska tiskarna Budin v Gorici

PODBERSČEK EDI, član goriške Olympije, deželni prvak v metu diska za leto 1965, (kategorija allievi), 45.33. Je tudi med najboljšimi v metu krogle (tretje mesto, m 13.11)